Otto Schneid
Papers

The most beautiful building in the world

6/1/64

64

הבנינים היפים בתבל.

העדים הכבירים של התקופות המניחים את רוחן לזכר עולם והנראים לעין לדור דורות, הם בנינים מעשי ארדיכלים גדולים.* בימי אבותינו ואבות אבותינו נבנו ההיכלות הראויים להזכר לכבוד אלהים או לכבוד אלים ומלכים ושרים בנו להם הרמונים נהדרים. בימינו, קרם, הולך ובונה לו העם הרמונים ומקדשים לטובת הכלל. גניני-הכלל שכן דהם.

תכירו אמנות אחדות של בנינים שהוקמו בזמנים שונים בארצות שונות ואתם בעצמכם תכריעו, איזהו היפה ביניהם. בחוברת הזאת אתם רואים שלשה בנינים, אחד שבצרפת, אחד שבתורקיה ואחד שבהודו.

הכנסיה הראשית באמיין בצרפת מושכת את עיניהם ואת רוחם של כל המתקרבים לה. צורותיה העצומות והאצילות שואפות למעלה ובהסתכלנו בבנין פנים אל פנים נשא גם לבנו למעלה. הבנין הענק אין לו כמעט שום כתלים וקירות, כי אם מבנה-אברים הוא ומיסודותיו עולים מבית ומחוץ הנושאים הזקופים שעליהם מתנשא הגמור. בין הנושאים האדירים האלה נפתחים שערים ענקיים וחלונות ענקיים ומגדלים קטנים ופסלים מרובים מוסיפים על הפאר הנשגב. הבניה החלה בשנת 1218 ונמשכה יותר משלש מאות שנה.

המהולל מכל הבנינים הבנויים של אדמת תורקיה מוצאו עוד מימי הקיסר הנוצרי יוסטיניאנוס. הוא רדף אחרי הכבוד לעלות על שלמה המלך ולהקים לכבוד השמים בית נהדר מבית מקדשנו. אין לנו מושג מפורט וברור מבית שלמה שעמד על ירושלים ולכן אי-אפשר לנו להשוות את בית יוסטיניאנוס הקיים בקושטא עם בית המקדש הנהרס זה כבר. לא נדע איפוא, באיזו מידה הצליח הקיסר להשיג את מטרתו. ארדיכלים יוניים (אנתמיוס ואיזידורוס) התחילו לבנות בשנת 532 את הכנסיה הגדולה הנקראת בשם "הגיא סופיא", ז.א. החכמה הקדושה.

---

* בראותנו מעשי האמנות כאלה ובהכנסנו לפנימם עוד מאות שנים או אלפי שנים אחרי שנבנו ממלאים רגשי הערצה את לבנו.

חלל-פנימה

את ~~האולם~~ הפנים העשוי מכתירה כפה שלא נשמעה כמוה. היא עולה על ארבעה עמודים המתחברים על ידי אלורים מכופפים ושפע האור היורד דרך ~~...~~ ...ר חלונותיה ~~הרושם~~ דומה ~~להופעה~~ לקרנות של מעלה. ושתי חצי-כפות (מוסיפות עוד להרחיב) מרחיבות את הכפה בראשית ולהבליט את הרושם של הופעה פורחת באויר. בגודל הבית הזה מרגיש האדם את קטנו. וגם הרגש הזה בא לנו מהחכמה המוגשמת בהיכל הזה. — ~~האחר~~ דכבוש התורקים את קושטה בשנת 1453 הפכו את הכנסיה למסגד ושינו את מראה החיצוני.

הבית השלישי שלפניכם נמצא בהודו, עם העיר אגרא. לא הייתי עדין בהודו אבל רוב הסופרים שזכו לראותו הצהירו שבתפארתו אין כמוהו בעולם. משלשה צדדים סובבו גן גדול קסמי ומצד אחד [illegible] ~~הבית הבנין הזה~~ הבנין הבדיוני בנהר קמי הנהר ג'ומנה. הפלא הארכיטקטוני הזה בנוי על אדן שבפנותיו מוצבות ארבעה מגדלי-מנרות קוממיות. הבנין עצמו מעורר את הרושם כאלו היה מרקם אך מפותחות אוויריות. פשוט צבעו ומנוגד מקשטו כולו באופן עדין ומלא טעם והתאמה. ותפארתו הנפלאה היא כפתו ~~העולה במתנשאת מעליו~~ בצורה בצלונית מתנשאת מעלין כאלו היתה תלויה באויר. — אין זה ארמון ודירה למלכים ואין זה בית תפילה. מסגד קבר הוא, ~~בשנים 1630-1648~~ ~~בנה כמנוח של ג'האן~~ הקיסר שק ג'האן בנהו בשנים 1630-1648 למנוח האחרון לאשתו האהובה ~~שמתה~~ שהמות לקחה ממנו לפני זמנה. ועדות התאהבו שלה הורישה לדורות את ברכת היופי הטהור.

x) ולשני צדדים עולים בתי מוחדים מכוסי כפות.